

MOZAÏEKDECREET WVG 2026

Vlaamse Raad WVG
Welzijn • Volksgezondheid • Gezin

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel
W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ("Mozaïekdecreet WVG 2026").	
Adviesvrager	Caroline Gennez - Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen	
Ontvangst adviesvraag	7 april 2026	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Intersectorale kamer op 13 mei 2026, bij consensus	
Contactpersoon	Annick De Donder	addonder@serv.be

Inhoud

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het Groeipakketdecreet van 2018	4
Artikel 23	4
Artikel 24	4
Hoofdstuk 9. Wijzigingen van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming	5
Artikel 29	5
Hoofdstuk 10. Wijzigingen van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019	5
Artikel 34	5
Hoofdstuk 11. Wijzigingen van het decreet van 26 april 2019 betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders	7
Artikel 36	7
Tot slot: stand van zaken administratieve lastenverlaging?	8

Advies

Het ontwerp van Mozaïekdecreet heeft tot doel om noodzakelijke aanpassingen en toevoegingen aan te brengen in verschillende decreten betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG). De raad waardeert de jaarlijkse oefening van de Vlaamse Regering om via dit decreet het regelgevende kader binnen WVG te actualiseren en stroomlijnen.

Naast technische aanpassingen van de wetgeving regelt het ontwerpdecreet ook inhoudelijke aspecten die een aangepaste regelgeving vereisen. In voorliggend advies formuleert de raad verduidelijkende vragen en opmerkingen bij enkele van deze inhoudelijke aspecten.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het Groeipakketdecreet van 2018

Artikel 23

De raad vindt de toevoeging van een nieuwe situatie waarin de uitbetalingsactor ambts-halve kan afzien van terugvordering van onterecht betaalde toelagen een goede zaak. Het betreft de situatie waarbij de ontvanger een kind is dat materiële ondersteuning geniet. De raad kan zich ook vinden in de repliek van de minister op het advies van de Inspectie van Financiën (IF) over deze toevoeging, waarin zij verwijst naar de precaire situatie waarin deze jongeren verkeren.

Uiteraard blijft de algemene bemerking van IF wel overeind: de nood aan terugvordering moet zoveel mogelijk beperkt worden door ex-ante controles waar mogelijk. Hoe langer het duurt voor een fout opgemerkt wordt, hoe groter de terugvordering – wat gezinnen werkelijk in schulden kan duwen.

Artikel 24

Het Groeipakketdecreet (art. 106) bepaalt dat de behandeling van een beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor bestaat uit een onderzoek en een hoorzitting binnen de geschillencommissie. In het ontwerp van Mozaïekdecreet stelt men voor om deze procedure om te vormen tot een optionele hoorzitting waarbij betrokkenen niet meer standaard gehoord worden, maar dit door middel van een verzoek wel kunnen aanvragen.

De raad vreest dat dergelijke wijziging de drempel zal verhogen om gehoord te worden. Hij suggereert een alternatief, met name een duidelijke opt-out procedure waarbij de vraag om gehoord te worden toch nog steeds aan iedereen gesteld wordt (“wenst u aanwezig te zijn op de hoorzitting – ja/nee”), maar op een wijze die zowel de huidige administratieve last beperkt als het hoorrecht beter bewaakt.

Voor de raad is het in elk geval ook erg belangrijk dat de procedure om een verzoek in te dienen om gehoord te worden eenvoudig is en duidelijk wordt gecommuniceerd.

Hoofdstuk 9. Wijzigingen van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming

Artikel 29

De raad leest in de Memorie van toelichting een opening richting een overheveling van bepaalde mobiliteitshulpmiddelen van het VAPH naar het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming. Hij vraagt of een overheveling dan ook zou inhouden dat de leeftijdsgrens die nu wordt gehanteerd voor de erkenning van een handicap, opgeheven zal worden.

Hoofdstuk 10. Wijzigingen van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019

Artikel 34

Het ontwerpdecreet introduceert de figuur van crisismanager in de woonzorg om te kunnen reageren wanneer het functioneren van een voorziening fout dreigt te lopen. Het is de bedoeling dat de crisismanager de werking van de woonzorgvoorziening op korte termijn 'rechttrekt', zonder dat er beroep moet worden gedaan op een voorlopig bewindvoerder.

De raad vindt het goed dat er, in functie van de continuïteit en kwaliteit van zorg voor de bewoners van een woonzorgvoorziening, gezocht wordt naar mogelijkheden om snel in te grijpen in geval van crisis. Het aanstellen van een crisismanager kan dan zinvol zijn. Het zou een bewonersgerichte maatregel zijn, die de werking van een voorziening op een snelle manier zou kunnen ondersteunen. Tijdens de COVID-periode deed men ook beroep op crisismanagers. De raad vraagt om na te gaan of men lessen kan trekken uit de ervaringen uit die periode.

Toch heeft de raad zeer veel vragen bij de uitwerking van de figuur van crisismanager zoals die op dit moment voorgesteld wordt (aanvullend aan de vragen van IF, die de raad ook onderschrijft): Welke stappen gaan er vooraf aan het verplichten van een initiatiefnemer om een crisismanager aan te stellen? Wat zijn de risico's voor de overheid en voor de voorziening? Wat als ook de crisismanager slecht beleid voert? Kan je als crisismanager ingrijpen op het bestuur van een voorziening, ongeacht of het bestuur van de voorziening daar achter staat? Wanneer ben je een crisismanager? Of nog: hoe wordt bepaald of je een (goede) crisismanager bent? Moet de initiatiefnemer kiezen uit een lijst van crisismanagers? Ligt het uurloon vast of kan dit verschillen? Hoe kan een initiatiefnemer de crisismanager betalen wanneer die verplicht aangesteld moet worden omwille van ernstige financiële problemen?

De meerwaarde van de introductie van de figuur van crisismanager evenals de impact ervan op een voorziening is momenteel dus niet goed in te schatten, door de vage omschrijving in het ontwerpdecreet alsook de onvolledige argumentatie in de Memorie van toelichting. De huidige formuleringen laten nog te veel ruimte voor interpretatie en zijn onvoldoende duidelijk en voorzienbaar voor de sector.

Om een echte meerwaarde te kunnen betekenen voor de bewoners en het bestuur van een woonzorgvoorziening in nood, doet de raad de volgende aanbevelingen:

- **Optimaliseer indien nodig de procedures voor aanstelling van een voorlopig bewindvoerder, de rechtsfiguur die nu al bestaat om in te zetten in geval van hoogdringende situaties.**

Indien er in de woonzorg sprake zou zijn van een acuut risico voor de continuïteit van zorg en de integriteit van de zorggebruikers, is het vandaag voor de Vlaamse Regering mogelijk om de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder te vorderen¹. De Vlaamse Regering heeft hierbij dus initiatiefrecht. Dit gebeurt bovendien al in kortgeding, waardoor het argument uit de Memorie van toelichting dat deze gerechtelijke procedure te veel tijd in beslag zou nemen, door de raad niet gevolgd kan worden. Indien er problemen zouden zijn met de kortgedingprocedure, vraagt de raad om in eerste instantie in te zetten op een efficiëntere werking hiervan, eerder dan meteen een nieuwe rechtsfiguur in het leven te roepen.

Indien daarna duidelijk aangetoond kan worden dat er nood is aan een bijkomende figuur – de crisismanager – dan adviseert de raad een heel duidelijke afbakening tussen de crisismanager tegenover de voorlopig bewindvoerder.

- **Leg als Vlaamse Regering de procedure voor het aanstellen van een crisismanager vast in een BVR maar laat de concrete opdracht van de crisismanager bepalen in samenspraak met het bestuur van de woonzorgvoorziening.**

Het voorstel luidt dat de opdracht van de crisismanager wordt bepaald door de Vlaamse Regering. Dit lijkt de raad een hoge mate van micromanagement, waarbij de Vlaamse Regering zich eigenlijk de bevoegdheid van de rechter (vergeleken met de procedure van voorlopige bewindvoering) aanmeet. Bovendien is elke situatie van crisismanagement anders en vraagt een aanpak op maat. Als enige bepaling ziet de raad dat de Vlaamse Regering vastlegt dat de opdracht van de crisismanager wordt bepaald in samenspraak met het bestuur van de woonzorgvoorziening en dat de doelstellingen zijn om de continuïteit en kwaliteit van zorg te blijven garanderen voor de bewoners. Enkel wanneer het bestuur mee (strafrechtelijk) verantwoordelijk is, kan de overheid wel eenzijdig de opdracht bepalen. Voor de raad is een verdere concretisering via regelgeving niet aan de orde.

- **Leg voldoende duidelijke, beperkte en voorzienbare criteria vast voor het aanstellen van de crisismanager.**

Het moet heel duidelijk zijn wat de criteria zijn waaronder een crisismanager zal moeten worden aangesteld. Zo niet, bestaat een onaanvaardbaar risico op willekeur. Het verplichten tot aanstellen van een crisismanager kan voor de raad enkel in heel uitzonderlijke situaties. Hij ziet dit vooral mogelijk bij faillissementen of bijvoorbeeld strafrechtelijke fouten door directie of bestuur.

¹ Op basis van het uitvoeringsbesluit van 27 oktober 2023.

- **Geef in een BVR duidelijkheid wat betreft de rechten van de organisatie.**

Bij een rechterlijke procedure voor voorlopige bewindvoering bestaat een wettelijk recht op verdediging (tenzij de vordering bij eenzijdig verzoekschrift gebeurt). Het is momenteel niet duidelijk of en hoe dit recht in geval van crisismanagement wordt geborgd. Voor de raad is het belangrijk dat bij het inzetten van een crisismanager de rechten van de organisatie maximaal worden gegarandeerd.

Hoofdstuk 11. Wijzigingen van het decreet van 26 april 2019 betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders

Artikel 36

Na de eerste pilootfase van Alivia, het digitale zorg- en ondersteuningsplan, stelt men nu wijzigingen voor in de regelgeving om een bredere uitrol mogelijk te maken.

Een eerste wijziging is het in Alivia toevoegen van 'relevante gegevens over de gezondheid van de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood'. De raad wijst erop dat wat betreft gegevensverwerking de voorwaarden wettelijk altijd goed afgebakend moeten zijn (o.a. doel van de verwerking, om welke gegevens gaat het, categorieën van verwerkers, ...). Hij meent dat de bepalingen uit het ontwerp van Mozaïekdecreet te vaag zijn om hieraan te voldoen.

- **De raad verwacht dat preciezer beschreven en afgebakend wordt wat verstaan wordt onder 'relevante gezondheidsgegevens'.** Hij begrijpt dat het zinvol kan zijn om bepaalde gezondheidsgegevens beschikbaar te maken, in functie van de zorgcoördinatie, -communicatie en -planning binnen het zorgteam. Hij gaat ervan uit dat deze gegevens vanuit de authentieke bron opgehaald en gedeeld worden, en niet gekopieerd worden in Alivia.
- **Dat deze gezondheidsgegevens ook raadpleegbaar zouden worden voor mantelzorgers en overige leden van het zorg- en ondersteuningsteam², kan voor de raad niet zomaar.** Ten eerste is ook de bepaling 'overige leden van het zorg- en ondersteuningsteam' te vaag. Ten tweede ligt dit voorstel niet in lijn met de toegangsregels zoals die binnen het eHealth platform zijn vastgelegd. De toegang moet mee gekoppeld worden aan de (aanpasbare) toegangsmatrix waarbij de persoon met zorgbehoefte zelf beslist welke informatie hij deelt of niet, waarbij er bepaalde uitsluitingen zijn, mandaten, en zo meer.

² Uit de Memorie van toelichting: Dit zijn onder meer informele ondersteuners en niet-erkende zorgaanbieders zonder RIZIV-nummer zoals bijvoorbeeld coaches en medische pedicures.

Een tweede wijziging is het schrappen van 'de instemming van de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood voor de toegang van de overige leden van het zorg- en ondersteuningsteam tot de relevante gegevens die nodig zijn voor de zorg en ondersteuning':

- **Het wegvallen van de expliciete instemming van de persoon met zorgbehoefte roept bij de raad bezorgdheden op.** De wijziging is moeilijk te rijmen met het centraal stellen van de persoon met zorgbehoefte en het behoud van zelfregie, nochtans twee belangrijke uitgangspunten van Alivia. Bovendien gaat ze in tegen bepalingen uit de Kwaliteitswet (art. 36 en 37) en de GDPR.
- **Als Vlaanderen een uitzondering wil invoeren op het principe van de expliciete instemming van de persoon met zorgbehoefte dan moet dit zeer goed gemotiveerd worden én voldoende strikt, duidelijk en voorzienbaar zijn.** De raad ziet beide voorwaarden hier niet aanwezig.
- **De raad acht de argumentatie en toelichting in de Memorie om deze wijziging te verantwoorden ontoereikend.** Nog steeds blijven veel vragen onbeantwoord: Hebben de overige leden van het zorg- en ondersteuningsteam toegang nodig tot een aantal modules van Alivia, dan wel tot het volledige Aliviadossier, inclusief de relevante gezondheidsgegevens? In welke mate zijn de overige leden van het team gebonden aan discretieplicht of beroepsgeheim? Hoe wordt in dit kader de privacy van de persoon met zorgbehoefte gegarandeerd?
- **Als het toegangsbeheer in diverse scenario's verschillend zou worden, is het belangrijk om dit specifieker aan te geven.** De raad vraagt onder meer om duidelijk te maken op welke manier er wel expliciete en geïnformeerde toestemming gevraagd wordt bij de opstart van Alivia. Hij wijst ook op verwarring indien op mijngezondheid.be het flexibele toegangsbeheer mogelijk is en bij Alivia niet meer.

Tot slot: stand van zaken administratieve lastenverlaging?

De minister kondigde eerder aan dat 'de Vlaamse Regering er jaarlijks op gezette tijden voor wil zorgen dat er regelgeving wordt afgebouwd om de sectoren zuurstof te geven'³. Voorstellen voor zulke lastenverlaging wilde de minister bekijken en meenemen in de opeenvolgende mozaïekdecreten. In het ontwerp van Mozaïekdecreet 2026 vindt de raad nu één concreet voorstel voor administratieve lastenverlaging, met name in artikel 24 (omvorming van de procedure voor het behandelen van een dossier inzake het groeipakket door de geschillencommissie, zie ook hoger in dit advies). Hij vraagt of er momenteel binnen WVG een procedure is om te werken aan administratieve lastverlaging, en hoe de mozaïekdecreten daarbij sterker dan vandaag als instrument kunnen worden ingezet.

³ Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2026 (nummer 15 (2025-2026) – Nr. 7-J).